

תדריך בטיחות לתלמידי תיכון במעבדה הכימית

א. הוראות כלליות

1. **מדריך המעבדה** יראה לתלמידים את יציאות חירום ומסלולי הימלטות מהמעבדה ומהבניין.
2. **מדריך המעבדה** יציג לתלמידים את מיקום ודרך פעולתם של שוטפי עיניים (מומלץ 15 דקות שטיפה) ומקלחות חירום (ליד היציאה השנייה).
3. **מדריך המעבדה** יציג לתלמידים את מיקום ציוד כיבוי האש ודרך הפעלתו (בארון ליד המקרר).
4. **מדריך המעבדה** יציג את ארגז עזרה ראשונה, תכולתו ושימושו (יוד, פלסטר, אקמול, פדים).
5. **מדריך המעבדה** ינחה את התלמידים לגבי טיפול בפסולת מעבדתית (מיכל לפסולת בסיסית ומיכל לפסולת חומצית).
6. התלמידים יעבדו במעבדה רק בנוכחות מדריך המעבדה.
7. אין להשתמש במכשיר, בציוד, כלי או בחומרים פגומים. יש להודיע על כל פגם למדריך.
8. יש לתכנן היטב את העבודה במעבדה. יש להבהיר מראש את כל פרטי התהליך. אם יש ספק כלשהו, יש לפנות למדריך לקבלת הסברים.
9. אין להתחיל בניסוי מבלי לקבל את אישורו המפורש של המדריך.
10. אין לבצע עבודות, ניסויים או בדיקות שלא אושרו על ידי המדריך.
11. אין לגעת במכשור, במערכות או בכימיקלים שאינם שייכים לניסוי שבתכנית העבודה.
12. עמדת העבודה תהיה מסודרת ונקיה מחפצים אישיים. יש לפנות מאזור העבודה כל פריט (מיכל, בקבוק, מכשיר וכדומה) שאינו שייך לניסוי המתבצע.
13. אין לשפוך כימיקלים ושאר חומרים מסוכנים לכיור אלא באישור המדריך.
14. אין להכניס למעבדה מזון. אין לאכול, לשתות או לעשן במעבדה.
15. במידה ונשפך תמיסה על העור יש לשטוף מיד במים.

ב. אמצעי מגן אישיים

על כל תלמיד להשתמש בציוד בטיחות כל זמן שהותו במעבדה, לרבות:

1. יש לעבוד עם כפפות בזמן הפעילות במעבדה.
2. משקפי מגן תקינים¹ לאורך כל זמן השהות במעבדה.
3. מכנסיים ארוכים. – על המורה לוודא שהוראה זו מועברת לתלמידים **לפני** הגעה למעבדה.
4. נעליים סגורות, רצוי מעור או מפלסטיק (לא מבד). בשום אופן אין לנעול סנדלים. – על המורה לוודא שהוראה זו מועברת לתלמידים **לפני** יום הפעילות במעבדה.
5. בזמן הפעילות במעבדה יש להרבות בנטילת ידיים.
6. העבודה תתבצע בשיער אסוף. – על המורה לוודא שהוראה זו מועברת לתלמידים **לפני** יום הפעילות במעבדה.

¹ מומלץ לסטודנטים המרכיבים משקפיים אופטיים לרכוש משקפי מגן אישיים. במידה והסטודנט בוחר **שלא** להרכיב משקפי מגן אופטיים אישיים, עליו להרכיב את משקפי מגן מיוחדים (גוגלס) על גבי המשקפיים האופטיים.

ג. סיום עבודה במעבדה

1. יש לוודא שלא נשארו שאריות של כימיקלים על משטח העבודה או על הרצפה. יש לנקות כלים ומשטחים מזוהמים בהתאם להוראות המדריך.
2. במידה ונשפך חומר כימי בצורת נוזל או אבקה, יש להשתמש בערכות המיועדות לטיפול בשפך כימי, לפני ההנחיות של המדריך ("ספוגים" מתחת לכיור בכניסה). יש למגן עצמך לפני השימוש בחומרי הניטרול וספיחה, ולסלק את הפסולת לפי הוראות המדריך (לשים בשקית ולפנות לעמירם לצורך פינוי פסולת כימית).

ד. כימיקלים

1. יש להעביר חומרים כימיים בתוך כלי קיבול מתאים (מגשים או עגלה)
2. בקבוקים ומיכלים יהיו סגורים בכל עת על ידי מכסה או פקק מתאים, מלבד בזמן של הוצאת תוכנם. אין לחלוץ פקק של בקבוק בכוח. אם הפקק אינו ניתן לפתיחה בקלות, יש להתייעץ עם המדריך.
3. מיכלים ובקבוקי כימיקלים יש להעמיד לפחות 10 ס"מ מקצה משטח העבודה, ולוודא כי הם מיוצבים.
4. אם קיים חשש לפגם במיכל או בחומר, או לזיהומו, יש להודיע מיד למדריך.

ה. שונות

1. אין להריח, לשאוף או לטעום חומרים במעבדה.
2. יש לבדוק כלי זכוכית או פלסטיק לפני השימוש ואחריו, כדי לוודא שאין בהם סדקים, שברים, לכלוך או פגמים אחרים. אין להשתמש בכלי פגום. (דליים אדומים לשברי זכוכית בתוך ארון כיבוי אש מתחת לכיור).
3. בכל מקרה של אירוע במעבדה (שפך, התזה, התלקחות וכדומה) יש להרחיק את הסובבים ולהודיע מיד למדריך.

"סוף מעשה במחשבה תחילה"

הצהרה והתחייבות

אני הח"מ, _____, לאחר שקראתי בעיון את "הוראות הבטיחות

אני מצהיר/ה בזאת שהבנתי את הכתוב בהוראות וכן קיבלתי הדרכה מתאימה בכל הנוגע לעבודה במעבדות הכימיה. אני מצהיר/ה בזאת שאני יודע/ת ומבין/ה את הוראות הבטיחות ואני מקבל/ת על עצמי לפעול לפי הוראות אלו ולפי כל הוראות שיימסרו לי בכתב או בעל פה על ידי עובדי המעבדה.

אינני סובל **מבעיה בריאותית** או מגבלה אחרת העלולה להשפיע על עבודתי במעבדה ו/או לפגוע בבטיחות שלי ו/או בבטיחות אחרים במעבדה (על התלמיד לדווח על בעיה רפואית מגבילה).

למרכיבי משקפיים: הסתגלתי למשקפי הראיה שלי, והם מתקנים תיקון מלא את הראיה.

אינני סובל מבעיה בריאותית אשר עלולה להחמיר או אשר בגינה עלול להיגרם לי נזק כתוצאה מהעבודה במעבדה כימית.

המורה:

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

מספר ת.ז.: _____

תאריך: _____ חתימה: _____

המדריך:

שם משפחה: _____ שם פרטי: _____

מספר ת.ז.: _____

תאריך: _____ חתימה: _____